

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

**Факультет початкового навчання
Кафедра педагогічних технологій початкової освіти**

Балакірєва В. А.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для практичних занять та самостійної роботи студентів
з навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень»**

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань А Освіта
спеціальності А3 Початкова освіта

Одеса – 2026

УДК: 37.012:373.3(072)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 10 від «26» лютого 2026 року)*

Рецензенти:

Зорочкіна Тетяна Сергіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової і спеціальної освіти Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Пальшкова Ірина Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогічних технологій початкової освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Балакірєва В.А. Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта спеціальності А3 Початкова освіта з навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень» денної та заочної форм навчання. Одеса : Університет Ушинського, 2026. 42 с.

Методичні рекомендації укладені відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» та робочої програми навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта спеціальності А3 Початкова освіта денної та заочної форм навчання.

Рекомендації розроблені для ознайомлення здобувачів зі структурою та змістом навчальної дисципліни, теоретичними аспектами курсу, призначені для планування, підготовки та проведення практичних занять та самостійної роботи.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Навчально-тематичний план дисципліни.....	8
3. Програма навчальної дисципліни.....	9
4. Теоретичні аспекти дисципліни.....	10
5. Плани практичних занять.....	19
6. Самостійна робота.....	30
7. Індивідуальна робота.....	35
8. Критерії та шкала оцінювання.....	37
9. Методичне забезпечення навчальної дисципліни.....	41
10. Список рекомендованої літератури.....	41

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Основи педагогічних досліджень» є складовою частиною професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Засвоєння означеної дисципліни дасть можливість сформувати у студентів наукові поняття про сутність та види педагогічних досліджень; етапи та загальну логіку наукового дослідження; теоретичні методи дослідження та аналіз літератури; емпіричні методи дослідження: спостереження, бесіда, діагностика, анкетування, тестування та експеримент; кількісний та якісний аналіз даних; математичну статистику в педагогіці; структуру та оформлення кваліфікаційної роботи; апробацію та впровадження результатів дослідження.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системи знань про загальнонаукові і специфічні методи наукового дослідження, про основні категорії і принципи наукового дослідження; вдосконалення студентами компетенцій в галузі дослідницької діяльності поряд з рішенням освітніх і виховних задач у відповідності до вимог Конституції України, законодавства України про вищу освіту, Державного стандарту початкової освіти.

Передумови для вивчення дисципліни: для вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень» студенти мають опанувати знання з навчальних дисциплін «Педагогіка», «Теорія та методика виховання».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 2. Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.

ПРН 7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН 8. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН 9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН 10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПРН 13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими

школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

Очікувані результати навчання дисципліни: Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають:

знати:

- Сутність та взаємозв'язок основних методологічних категорій наукового дослідження (проблема, тема, актуальність, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, новизна).
- Етапи, логіку та структуру науково-педагогічного дослідження (від теоретичного обґрунтування до впровадження результатів).
- Класифікацію та зміст теоретичних (аналіз, синтез, моделювання) та емпіричних (спостереження, бесіда, тестування, експеримент) методів, їхні можливості та обмеження.
- Критерії якості діагностичного інструментарію: поняття валідності (відповідність меті) та надійності (точність) у педагогічних вимірюваннях.
- Етичні принципи та вимоги академічної доброчесності, а також основні положення ДСТУ щодо оформлення бібліографії та цитування.
- Основні прийоми кількісного аналізу (розрахунок середніх значень, визначення рівнів) та методи якісної інтерпретації отриманих результатів.

уміти:

- Самостійно формулювати дослідницький апарат (проблему, тему, гіпотезу, мету) та обґрунтовувати актуальність теми, пов'язаної з початковою освітою (НУШ).
- Здійснювати цілеспрямований пошук, критичний аналіз та систематизацію наукових джерел, створюючи літературний огляд проблеми.
- Проектувати та адаптувати діагностичні методики (анкети, протоколи спостереження, плани бесід) для роботи з учнями, вчителями та батьками.
- Планувати та проводити констатуючий та формуючий педагогічний експеримент, дотримуючись його логіки та етичних норм.
- Застосовувати прості методи математичної статистики для обробки кількісних даних та візуалізувати результати за допомогою таблиць і графіків.
- Дотримуватися стандартної структури кваліфікаційної роботи, коректно цитувати джерела та оформлювати бібліографію відповідно до чинних вимог.
- Формулювати обґрунтовані висновки, розробляти практичні рекомендації та готувати доповідь для публічної апробації результатів дослідження.

й опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності:

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної,

математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Міждисциплінарні зв'язки: «Теорія та методика виховання», «Педагогіка».

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень» складена відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою «Початкова освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта за спеціальністю АЗ «Початкова освіта».

Дисципліна «Основи педагогічних досліджень», яку здобувачі вищої освіти вивчають на третьому році навчання денної та заочної форми навчання, містить лекції, практичні заняття, самостійну роботу здобувача, ІНДЗ та інші форми роботи. Завершується вивчення курсу складанням екзамену.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Статус дисципліни: Обов'язкова	
Змістових модулів –		Мова навчання: українська	
		Рік навчання:	
		3-й	3-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: <i>доповідь</i>	Спеціальність: <i>А3 Початкова освіта</i>	Семестр:	
Загальна кількість годин – 90		1	1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		50 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання:	
10 год.	10 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,3 % / 66,7 %

для заочної форми навчання – 10 % / 90 %

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «Основи педагогічних досліджень»

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь ого	л.	п.	с.р.	інд	усь ого	л.	п.	с.р.	інд
1	2	3	4	5	6	2	3	4	5	6
Тема 1. Вступ та методологічний апарат дослідження.	16	2	4	10		16	2	2	14	
Тема 2. Теоретичні методи дослідження та аналіз літератури	16	2	4	10		16			14	
Тема 3. Емпіричні методи дослідження: спостереження, бесіда та діагностика.	16	2	4	10		16	2	2	14	
Тема 4. Емпіричні методи дослідження: анкетування, тестування та експеримент.	16	2	4	10		16		14		
Тема 5. Обробка даних, оформлення та впровадження	16	2	4	10		16		2	14	
ІНДЗ	10				10	10				10
Усього:	90	10	20	50	10	90	4	6	70	10

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ та методологічний апарат дослідження. Сутність та види педагогічних досліджень: Мета, завдання та функції наукового пошуку. Особливості практико-орієнтованих досліджень для вчителя початкової школи (НУШ). Етапи та загальна логіка наукового дослідження: Від вибору теми до впровадження. Методологія дослідження: Поняття методології, її рівні. Актуальність, проблема, об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження. Формулювання гіпотези дослідження: Вимоги та значення. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів. Етика науково-педагогічного дослідження: Академічна доброчесність, конфіденційність, захист прав учасників.

Тема 2. Теоретичні методи дослідження та аналіз літератури. Призначення теоретичного етапу: Визначення стану досліджуваної проблеми в науці та педагогічній практиці. Методика роботи з науковою літературою: Пошук, відбір, критичний аналіз та систематизація джерел. Ключові теоретичні методи: Аналіз, синтез та порівняння: Їхнє застосування для систематизації педагогічного досвіду. Абстрагування та теоретичне моделювання: Етапи побудови та застосування моделей (наприклад, моделі формування компетентності) в початковій освіті. Складання бібліографічного списку та цитування: Вимоги ДСТУ (Державні стандарти України) до оформлення посилань.

Тема 3. Емпіричні методи дослідження: спостереження, бесіда та діагностика. Поняття емпіричного дослідження: Роль експерименту та емпіричних методів у перевірці гіпотези. Метод педагогічного спостереження: Види (відкрите, включене), вимоги до об'єктивності та методика фіксації результатів (протоколи). Метод бесіди та інтерв'ю: Правила підготовки, проведення та аналізу даних. Використання при діагностиці вихованості та рівня знань. Вивчення документації та продуктів діяльності: Аналіз шкільних журналів, зошитів, творчих робіт як джерел емпіричних даних.

Тема 4. Емпіричні методи дослідження: анкетування, тестування та експеримент. Анкетування: Правила складання анкети (види питань, шкали Лайкерта), вибір та обґрунтування репрезентативної вибірки. Педагогічне тестування: Види тестів, вимоги до їхньої валідності (відповідність меті) та надійності (точність). Педагогічний експеримент як основний метод. Види експериментів: констатувальний, формувальний (перетворюючий), контрольний. Методика проведення формувального експерименту: Виділення експериментальної та контрольної груп, забезпечення чистоти експерименту. Організація пілотного дослідження (пробного зрізу).

Тема 5. Обробка даних, оформлення та впровадження. Кількісний та якісний аналіз даних. Математична статистика в педагогіці: Розрахунок середніх значень, стандартного відхилення, основи порівняння результатів. Графічне представлення результатів. Використання діаграм, графіків, гістограм для наочної демонстрації. Структура та оформлення кваліфікаційної роботи. Вимоги до Вступу, Теоретичного розділу, Емпіричного розділу, Висновків, Додатків. Апробація та впровадження результатів дослідження. Підготовка методичних рекомендацій, публікацій, доповідей. Педагогічний проєкт як практична форма дослідження: відмінності від наукової роботи та його роль у професійній діяльності вчителя НУШ.

4. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ та методологічний апарат дослідження.

Педагогічне дослідження – це процес наукового пізнання закономірностей, сутності, структури та механізмів навчально-виховного процесу з метою його вдосконалення, розробки нових технологій, методів та засобів навчання і виховання.

Види педагогічних досліджень

1. За метою та глибиною:
 - Фундаментальні: Спрямовані на розкриття фундаментальних законів і закономірностей (наприклад, розробка нових теорій навчання).
 - Прикладні: Спрямовані на використання фундаментальних знань для вирішення конкретних практичних проблем (наприклад, розробка методики викладання конкретної теми).
 - Пошукові (Розвідувальні): Визначають напрямки подальшого дослідження.
2. За часом:
 - Діахронні (Лонгітюдні): Вивчення об'єкта протягом тривалого часу.
 - Синхронні (Поперечні): Вивчення об'єкта в один конкретний момент часу.

У контексті Нової української школи (НУШ), дослідження набувають виразної практико-орієнтованої спрямованості. Для вчителя початкових класів це часто є дослідженням у дії (Action Research).

- **Фокус на вирішенні локальних проблем:** Дослідження часто стосуються конкретного класу, школи чи методики (наприклад, як підвищити рівень сформованості м'яких навичок у 2-му класі).
- **Інтеграція в практику:** Дослідження є частиною повсякденної професійної діяльності вчителя – він не лише досліджує, але й одразу **впроваджує зміни** та оцінює їх ефективність.
- **Особливий об'єкт:** Дослідження молодших школярів вимагає особливої **етичної чутливості**, використання ігрових та проєктивних методик, які відповідають віковим особливостям.
- **Актуальність НУШ:** Теми часто пов'язані з ключовими ідеями НУШ: компетентнісний підхід, STEM-освіта, формувальне оцінювання, розвиток критичного мислення.

Методологія – це система принципів, методів, підходів, норм і правил організації, побудови та здійснення науково-дослідницької діяльності. Фактично, це вчення про методи пізнання.

Рівні методології:

1. Філософський рівень (Світоглядний): Найвищий рівень. Включає загальнонаукові підходи (наприклад, діалектичний, системний підхід).
2. Загальнонауковий рівень: Застосовується у більшості наук (наприклад, системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований підходи).
3. Конкретно-науковий (Галузевий) рівень: Принципи та методи,

характерні лише для даної науки (педагогічні принципи).

4. Технологічний (Методичний) рівень: Конкретні методики та техніки дослідження (наприклад, методика тестування, конкретний вид спостереження).

Гіпотеза – це науково обґрунтоване припущення про закономірний зв'язок між явищами, що вивчаються, яке потребує експериментальної перевірки.

- **Значення:** Гіпотеза спрямовує дослідження, визначає вибір методів та логіку експерименту.

- **Вимоги до гіпотези:**

1. Перевірюваність: Має бути принципова можливість її перевірки емпірично (експериментом).

2. Логічність: Не повинна містити логічних суперечностей.

3. Співвідношення з фактами: Повинна ґрунтуватися на відомих наукових фактах і теоріях.

4. Прогностичність: Має містити передбачення.

Наукова новизна

Це характеристика наукових результатів, що встановлює їхню відмінність від відомих і показує, що саме нового було отримано.

Теоретичне значення

Показує, який внесок результати дослідження вносять у розвиток педагогічної теорії.

Практичне значення

Показує, як результати можуть бути використані в реальній освітній практиці.

Етика – це система моральних норм і правил, що регулюють діяльність дослідника.

1. Академічна доброчесність:

- Уникнення плагіату (завжди посилатися на джерела).

- Об'єктивність: Не підганяти результати під бажану гіпотезу.

2. Захист прав учасників:

- Інформована згода: Особливо важлива при роботі з дітьми – згода має бути отримана від батьків (опікунів), а сама дитина має бути проінформована і мати право відмовитися.

- Конфіденційність та анонімність: Гарантування того, що індивідуальні результати не будуть розголошені, а персональні дані учасників будуть захищені.

3. Ненанесення шкоди: Дослідження не має завдавати фізичної, психологічної чи соціальної шкоди учасникам.

Тема 2. Теоретичні методи дослідження та аналіз літератури.

Теоретичний етап є фундаментом будь-якого наукового дослідження. Його **головне призначення** – визначення стану досліджуваної проблеми в науці та педагогічній практиці.

Основні завдання теоретичного етапу:

- **Виявлення:** З'ясувати, що вже відомо про проблему, її історію, основні підходи та існуючі суперечності.

- Уточнення: Сформулювати та уточнити методологічний апарат дослідження (поняття, об'єкт, предмет, гіпотезу).
 - Створення понятійного апарату: Визначити ключові терміни, розкрити їхню сутність, спираючись на праці різних науковців (наприклад, що таке "ігрова компетентність" у початковій школі).
 - Теоретичне обґрунтування: Створити теоретичну базу для майбутнього експерименту, пояснити, чому обраний саме такий шлях вирішення проблеми.
 - Обґрунтування новизни: Довести, що ваше дослідження не дублює вже існуючі, а вносить новий теоретичний або практичний внесок.
- Теоретичні методи допомагають опрацювати вже отримані знання, логічно структурувати їх та виводити нові теоретичні положення.

1. Аналіз

- Сутність: Розкладання цілісного об'єкта дослідження (явища, концепції, документа) на його складові частини для їх детального вивчення.
- Застосування: Теоретичний аналіз допомагає розкласти поняття "готовність до школи" на складові (пізнавальна, соціальна, емоційна готовність) для їх окремого вивчення. Ретроспективний аналіз – вивчення історичного розвитку проблеми.

2. Синтез

- Сутність: Об'єднання розрізнених частин, отриманих у процесі аналізу, в єдине ціле.
- Застосування: Після аналізу різних компонентів поняття "ключові компетентності НУШ" дослідник здійснює синтез, щоб створити власне, цілісне визначення або модель їх взаємозв'язку.

3. Порівняння

- Сутність: Встановлення схожості (ідентифікація) та відмінності (диференціація) між педагогічними явищами, концепціями чи методиками.
- Застосування: Порівняння ефективності двох різних методик навчання грамоти (наприклад, звуковий аналітико-синтетичний метод проти методу цілих слів) для вибору найбільш оптимального.

Абстрагування

- Сутність: Розумове відволікання від несуттєвих властивостей, зв'язків та відношень об'єкта для виділення та вивчення його ключових, найбільш значущих аспектів.
- Застосування: При дослідженні процесу виховання ми абстрагуємося від конкретних індивідуальних особливостей учнів (колір волосся, зріст) і зосереджуємося на загальних механізмах формування моральних якостей.

Теоретичне моделювання

- Сутність: Заміщення реального об'єкта (оригіналу) його моделлю (штучно створеною системою), яка відображає лише суттєві властивості оригіналу, щоб вивчати їх у спрощених умовах.
- Етапи побудови моделі (на прикладі моделі формування компетентності):

1. Постановка завдання: Визначення, яку проблему має вирішити модель.

2. Розробка структури: Визначення компонентів (блоків) моделі (наприклад, цільовий блок, змістовний блок, процесуальний блок, результативний блок).

3. Визначення зв'язків: Встановлення взаємозв'язку між блоками.

4. Експериментальна перевірка: Перевірка ефективності моделі в реальній практиці.

Правильне оформлення списку використаних джерел та цитування – це показник академічної доброчесності дослідника.

Бібліографічний список (Список використаних джерел)

- Визначення: Перелік усіх джерел, які були використані при написанні роботи (прочитані, проаналізовані, процитовані).

- Вимоги ДСТУ: В Україні найчастіше використовується ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання".

Цитування та посилання

- Пряме цитування: Дослівне відтворення частини тексту, береться в лапки, обов'язкове посилання на сторінку.

- Непряме цитування (Парафраз): Виклад думки автора своїми словами, посилання на джерело обов'язкове, але сторінка – за бажанням (або в разі необхідності).

- Місце посилання: Посилання в тексті оформлюються переважно в квадратних дужках із зазначенням номера джерела зі списку та сторінки (наприклад, [5, с. 45]).

Тема 3. Емпіричні методи дослідження: спостереження, бесіда та діагностика.

Емпіричне дослідження – це етап наукового пізнання, спрямований на отримання первинної інформації про об'єкт дослідження шляхом прямого або опосередкованого вивчення педагогічної дійсності.

Роль емпіричних методів:

- Верифікація (перевірка): Головна роль – перевірка сформульованої на теоретичному етапі гіпотези дослідження.

- Отримання фактів: Збір об'єктивних даних (фактів, показників, оцінок), які відображають реальний стан досліджуваного явища.

- Констатація: Визначення вихідного рівня (зрізу) стану об'єкта до початку експериментального впливу.

Експеримент є ключовим емпіричним методом, оскільки він дозволяє активно змінювати умови і причинно-наслідкові зв'язки для перевірки гіпотези.

Педагогічне спостереження – це цілеспрямоване, систематичне та планомірне сприйняття педагогічних явищ, що вивчаються, з метою реєстрації змін, які в них відбуваються.

Вимоги до об'єктивності та фіксація результатів:

1. План: Чітке визначення об'єкта, предмета та завдань спостереження.

2. Систематичність: Проведення спостережень регулярно, а не випадково.

3. Фіксація: Використання протоколів спостереження – спеціальних таблиць, де фіксується час, ситуація, поведінка учасників та висновки. Протоколи можуть включати шкали оцінювання (наприклад, оцінка рівня агресивності за 5-бальною шкалою).

Бесіда – це метод отримання інформації через безпосереднє усне спілкування, що передбачає отримання відповідей на заздалегідь підготовлені питання.

Інтерв'ю – більш формалізований варіант бесіди, зазвичай із застосуванням чіткого плану (сценарію).

Правила підготовки та проведення:

1. Підготовка:

- Чітке визначення мети та завдань бесіди.

- Розробка структури питань (від загальних до конкретних, уникнення навідних питань).

- Встановлення контакту (рапорт) – особливо важливо при роботі з дітьми (використання ігрових елементів, доброзичливий тон).

2. Проведення:

- Створення довірливої атмосфери.

- Фіксація відповідей (аудіозапис, якщо дозволено, або детальний запис під час/одразу після бесіди).

3. Аналіз даних:

- Систематизація відповідей (кількісна обробка – частота згадок, якісна обробка – інтерпретація).

- Порівняння отриманих даних з даними, отриманими іншими методами (для підвищення валідності).

Емпіричні методи є основою **педагогічної діагностики** – встановлення причин, умов і результатів освітнього процесу.

Аналіз шкільної документації

- Шкільні журнали та класні журнали: Аналіз успішності (середній бал, динаміка), відвідуваності, зауважень. Дозволяє отримати кількісні дані про динаміку процесу.

- Особові справи учнів: Допомогає виявити соціальні, сімейні чи медичні чинники, які можуть впливати на процес навчання.

- Плани роботи вчителя: Дозволяє оцінити змістовний аспект діяльності (які методи та технології використовує вчитель).

Аналіз продуктів діяльності

- Зошити: Якісний аналіз почерку, акуратності, кількості помилок, характеру виправлень. Дає змогу оцінити не лише знання, а й працездатність та самоконтроль.

- Творчі роботи (малюнки, аплікації, проєкти, твори): Є цінним джерелом для вивчення емоційної сфери, ціннісних орієнтацій, рівня креативності та самостійності молодших школярів.

Вивчення документації часто використовується для підтвердження (валідації) даних, отриманих іншими, більш суб'єктивними методами (бесіда, анкетування).

Тема 4. Емпіричні методи дослідження: анкетування, тестування та експеримент.

Анкетування – це метод збору первинної інформації шляхом письмового опитування великої кількості респондентів за допомогою заздалегідь підготовленого набору питань (анкети).

Правила складання анкети:

1. Чітка мета: Кожне питання має працювати на досягнення мети дослідження.
2. Структура: Анкета повинна мати вступ (мета, інструкція, гарантія анонімності), основну частину (питання) та "паспортичку" (соціально-демографічні дані).
3. Види питань:
 - Закриті: Пропонуються варіанти відповіді (Так/Ні, варіанти зі списку). Зручні для кількісної обробки.
 - Відкриті: Респондент відповідає вільною формою. Цінні для якісного аналізу.
 - Напівзакриті: Є варіанти відповідей + рядок "Інше (вказати)".
4. Шкала Лайкерта (Lickert Scale): Шкала, що використовується для вимірювання ступеня згоди/незгоди респондента з певним твердженням. Зазвичай має 3, 5 або 7 градацій (наприклад, "Повністю згоден" — "Нейтрально" — "Повністю не згоден").

Репрезентативна вибірка:

- Вибірка: Група учасників, які фактично беруть участь у дослідженні.
- Репрезентативність: Здатність вибірки відображати ключові характеристики всієї генеральної сукупності (наприклад, усіх учнів початкової школи).

Педагогічне тестування – це стандартизована процедура вимірювання рівня знань, умінь, навичок або особистісних якостей за допомогою спеціально розроблених тестів.

Види тестів:

1. За метою:
 - Тести досягнень: Вимірюють рівень засвоєння знань (наприклад, підсумкова контрольна робота).
 - Діагностичні тести: Виявляють причини труднощів у навчанні (наприклад, тест на визначення типу помилок).
2. За формою:
 - Вербальні, невербальні, практичні.
3. За об'єктом вимірювання:
 - Інтелектуальні, особистісні, тести креативності, тести здібностей.

Вимоги до якості тестів:

- Валідність (Validity): Відповідність тесту його меті. Валідний тест вимірює саме те, що він покликаний вимірювати.

- Надійність (Reliability): Точність та стабільність результатів. Надійний тест дає однаковий результат, якщо його провести повторно за однакових умов.

Педагогічний експеримент – це науково організований дослід, мета якого – виявити вплив певних змінних (методів, умов, технологій) на педагогічний процес, фіксує та аналізує отримані зміни.

- Головна перевага: Дозволяє виявити причинно-наслідкові зв'язки між педагогічним впливом та його результатом, що неможливо зробити лише через спостереження.

- Об'єкт: Частина навчально-виховного процесу.

- Предмет: Фактори, що змінюються, і їхній вплив.

Педагогічне дослідження, як правило, проходить **три фази експерименту**:

1. Констатувальний експеримент (КЕ):

- Мета: Виявити вихідний стан досліджуваного явища, діагностувати рівень сформованості якостей (наприклад, креативності, пізнавальної активності) до початку експериментального впливу.

- Результат: Фіксація емпіричних даних для порівняння.

2. Формувальний (перетворюючий) експеримент (ФЕ):

- Мета: Впровадження розробленої автором методики, технології, системи в навчально-виховний процес. Це етап активного впливу на експериментальну групу.

3. Контрольний експеримент (КрЕ):

- Мета: Повторна діагностика учасників після формуючого впливу.

- Результат: Порівняння даних КрЕ з даними КЕ для доведення (або спростування) ефективності впровадженої методики.

Ключовий елемент ФЕ – це порівняльний аналіз між двома групами.

1. Виділення груп:

- Експериментальна група (ЕГ): Група, в якій здійснюється експериментальний вплив (використовується нова методика).

- Контрольна група (КГ): Група, в якій навчання відбувається за звичайною (традиційною) програмою/методикою.

2. Забезпечення "чистоти" експерименту:

- Рівність груп: На етапі КЕ групи мають бути статистично рівні за досліджуваним показником. Це означає, що їхні початкові середні бали чи рівні мають суттєво не відрізнятися.

- Однакові умови: У КГ та ЕГ мають бути однакові умови, окрім однієї незалежної змінної (саме та методика, яку ви перевіряєте).

- Незалежна змінна: Ваша нова методика/умова.

- Залежна змінна: Результат (те, що вимірюється: рівень знань, навичка, якість).

Пілотне дослідження (пробний зріз) – це попереднє, невелике дослідження, яке проводиться до початку основного експерименту.

Призначення:

1. Апробація інструментарію: Перевірка, чи є розроблені вами анкети, тести, протоколи спостереження зрозумілими, чи коректно вони вимірюють

необхідні показники, чи достатній час виділено на їхнє виконання.

2. Оцінка методики: Перевірка, чи можна в принципі впровадити нову методику в реальних умовах школи (наприклад, чи не займає вона забагато часу).

3. Виявлення "підводних каменів": Виявлення непередбачуваних факторів, які можуть вплинути на чистоту експерименту, щоб усунути їх до початку основної фази.

Результат пілотного дослідження: Вдосконалення експериментальних матеріалів та внесення коректив у методику.

Тема 5. Обробка даних, оформлення та впровадження.

Кількісний аналіз

- Це обробка числових даних (балів, відсотків, частот, середніх значень), отриманих за допомогою тестів, анкетувань, контрольних зрізів.

- Мета: Встановити закономірності, виявити статистично значущі відмінності між групами (КГ та ЕГ) та підтвердити або спростувати гіпотезу за допомогою математичної статистики.

- Методи: Розрахунок середніх значень, дисперсії, використання критеріїв значущості (наприклад, t-критерій Стьюдента).

Якісний аналіз

- Це обробка нечислових даних (текстів бесід, спостережень, відповідей на відкриті питання анкет, аналіз творчих робіт).

- Мета: Глибока інтерпретація виявлених числових закономірностей, розкриття сутності та причинно-наслідкових зв'язків.

- Методи: Кодування, категоризація, змістовний аналіз (контент-аналіз), порівняння та зіставлення думок.

Математична статистика допомагає зробити висновки обґрунтованими та достовірними.

Основні показники (Описова статистика):

1. Середнє арифметичне: Найпоширеніший показник, що відображає типове значення ознаки у вибірці.

2. Мода: Значення, яке найчастіше зустрічається у вибірці.

3. Медіана: Значення, що ділить упорядковану вибірку навпіл (50% значень вище, 50% — нижче).

4. Стандартне відхилення: Міра розкиду даних навколо середнього. Показує, наскільки сильно індивідуальні результати відхиляються від середнього значення. Чим менше стандартне відхилення, тим однорідніша група.

5. Основи порівняння результатів: Для підтвердження ефективності формуального експерименту використовують критерії статистичної значущості (наприклад, критерій Стьюдента або хі-квадрат). Вони дозволяють визначити, чи є різниця між результатами КГ та ЕГ справжньою (викликаною вашою методикою) чи вона є випадковою.

Візуалізація даних робить результати наочними, зрозумілими та переконливими.

Використання діаграм, графіків, гістограм:

- Гістограма (Стовпчикова діаграма): Ідеальна для порівняння середніх показників або частот різних груп (наприклад, порівняння середнього балу КГ та ЕГ до і після експерименту).

- Секторна діаграма (Кругова): Використовується для відображення частин цілого (наприклад, розподіл відповідей респондентів у відсотках).

- Графік (Лінійний): Використовується для відображення динаміки процесу, змін показника протягом часу або етапів дослідження (наприклад, зростання рівня мотивації від 1 до 10 тижня).

Апробація: Перевірка ефективності методики на практиці (власне, це і є формувальний експеримент). Отримання відгуків від вчителів.

Впровадження: Фактичне використання результатів у освітньому процесі поза рамками експерименту.

Форми впровадження:

- Методичні рекомендації: Розробка покрокових інструкцій для вчителів початкових класів щодо використання вашої нової технології.

- Публікації: Оприлюднення результатів у наукових фахових виданнях (статті).

- Доповіді: Представлення результатів на науково-практичних конференціях, семінарах, педагогічних радах.

Педагогічний проєкт – це практична діяльність, спрямована на цілеспрямовану зміну педагогічної реальності для вирішення конкретної локальної проблеми.

5. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Загальні положення

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому здобувачі вищої освіти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають умінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Основне завдання практичних занять – поглибити і закріпити знання, що одержані здобувачами на лекції та в процесі самостійної роботи над навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, тісніше пов'язувати теорію з практикою, уміння самостійно та творчо формулювати свої думки в усній формі, висувати і захищати свої погляди з питань, що розглядаються.

Якщо лекція закладає основи знань в узагальненої формі, то практичні заняття мають на меті перевірити, розширити, уточнити ці знання у поєднання різних форм проведення занять (диспути, які допомагають відпрацьовувати вміння доводити, переконувати, виробляти професійні навички; ролеві ігри, колективне творче обговорення найбільш складних питань навчального курсу, реферати-доповіді, індивідуальні творчі завдання тощо). Це і важливий засіб зворотного зв'язку у результаті коментарів і висновків викладача.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Підготовку до практичного заняття рекомендується починати з моменту читання лекції з відповідної теми та здійснювати її в певній послідовності. У процесі самостійної підготовки до практичних занять здобувачу спочатку рекомендується з'ясувати тему і питання практичного заняття. Заздалегідь підібрати, вивчити та законспектувати рекомендовану літературу, вивчити основні поняття проблеми, всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття. Корисно до кожного питання практичного заняття скласти розгорнуті плани відповіді. Перевірку засвоєння своїх знань здобувачі здійснюють за допомогою питань і завдань для самоконтролю, наведені під кожним планом заняття.

В ході дискусії на занятті здобувач має можливість не лише розширити свої знання, але й перевірити, уточнити, закріпити те, що він вивчив під час самостійної роботи. Приймаючи участь у практичному занятті, доцільно під час виступів інших здобувачів робити відповідні помітки в конспекті щодо найбільш цікавих питань.

Плідна та активна робота на практичному занятті значно підвищує ефективність опанування матеріалу та в подальшому заощаджує час на його повторення. На практичних заняттях здобувачі вчаться застосовувати теоретичні знання для проведення прикладних досліджень з дидактики.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Практикум: Формулювання апарату дослідження.	2	2
2	Дискусія: Обґрунтування актуальності та теоретичної значущості теми.	2	
3	Практикум: Методика пошуку, систематизації та оформлення наукової літератури.	2	
4	Кейс-стаді: Аналіз та моделювання теоретичних концепцій.	2	2
5	Тренінг: Розробка інструментарію для вивчення педагогічного досвіду.	2	
6	Практикум: Розробка та валідація діагностичних методик.	2	
7	Практикум: Проектування педагогічного експерименту.	2	
8	Кейс-стаді: Організація та проведення констатуючого зрізу.	2	2
9	Практикум: Кількісний та якісний аналіз результатів дослідження.	2	
10	Тренінг: Оформлення висновків, апробація та захист роботи.	2	
Усього:		20	6

Тема 1. Практикум: Формулювання апарату дослідження.

План

1. Сутність та види педагогічних досліджень: Мета, завдання та функції наукового пошуку.
2. Особливості практико-орієнтованих досліджень для вчителя початкової школи (НУШ).
3. Етапи та загальна логіка наукового дослідження: Від вибору теми до впровадження.
4. Методологія дослідження: Поняття методології, її рівні.

Контрольні запитання і завдання:

1. У чому полягає діалектичний зв'язок та принципова відмінність між проблемою дослідження (як суперечністю) та його темою (як формулюванням)?
2. Як коректно сформулювати об'єкт і предмет дослідження, щоб уникнути

їхнього дублювання чи надмірного узагальнення?

3. Чому предмет дослідження повністю визначає межі Вашої роботи і які наслідки може мати його неточне формулювання?

4. Сформулюйте основну та робочу гіпотезу для однієї з актуальних проблем початкової освіти. У чому їхня функціональна різниця?

5. Які існують вимоги до формулювання наукової гіпотези (верифікованість, імовірнісний характер)? Як перетворити очевидне твердження на наукову гіпотезу?

6. У чому різниця між метою (кінцевий результат) та завданнями (етапи досягнення мети)? Чому кількість завдань має корелювати зі структурою роботи?

7. Які критерії допомагають визначити наукову новизну дослідження (нові методи, критерії, модель, умови)?

8. Як уже на етапі формулювання об'єкта та предмета ми маємо враховувати етичні вимоги та забезпечити конфіденційність даних?

9. Навіщо потрібно чітко визначати ключові поняття та дефініції? Як уникнути термінологічної плутанини у педагогіці (наприклад, між "методика" і "технологія")?

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 2. Дискусія: Обґрунтування актуальності та теоретичної значущості теми.

План

1. Актуальність, проблема, об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження.
2. Формулювання гіпотези дослідження: Вимоги та значення.
3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів.
4. Етика науково-педагогічного дослідження: Академічна доброчесність, конфіденційність, захист прав учасників.

Контрольні запитання і завдання:

1. Як правильно обґрунтувати актуальність, посилаючись не лише на практичні потреби (НУШ), а й на теоретичну спадковість (недостатня розробленість у науці)?
2. Які типові помилки студенти роблять при обґрунтуванні актуальності (плутають її з новизною чи цінністю)?
3. Оцініть роль посилання на нормативно-правові документи (Закони, Концепція НУШ) у обґрунтуванні актуальності. Чи достатньо лише їх?

4. Яким чином теоретичне значення дослідження забезпечує його внесок у розвиток педагогічної науки?
5. Як чітко розмежувати теоретичне значення (вклад у науку, уточнення понять) та практичне значення (продукти для використання в школі)?
6. Чому захищеність положень (висновків, які виносяться на захист) є ключовим елементом Вступу? Як вони пов'язані з гіпотезою?
7. Проаналізуйте функціональні ролі структурних елементів Вступу (від актуальності до завдань). Чи може один елемент дублювати інший?
8. Як обґрунтувати достовірність та надійність результатів вже на етапі проектування Вступу?
9. Наведіть приклад практичного значення, специфічного для вчителя початкової школи (наприклад, розробка дидактичного посібника чи методичних рекомендацій).

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 3. Практикум: Методика пошуку, систематизації та оформлення наукової літератури.

План

1. Призначення теоретичного етапу: Визначення стану досліджуваної проблеми в науці та педагогічній практиці.
2. Методика роботи з науковою літературою: Пошук, відбір, критичний аналіз та систематизація джерел.

Контрольні запитання і завдання:

1. Які існують стратегії критичного читання наукових текстів? Чим конспектування статті відрізняється від її реферування?
2. Проаналізуйте переваги та недоліки використання електронних баз даних (Google Scholar, Web of Science, Scopus) порівняно з традиційними бібліотечними каталогами.
3. Поясніть, чому суворе дотримання ДСТУ при оформленні бібліографії є не лише формальною вимогою, а й показником академічної культури та поваги до інтелектуальної власності.
4. Які основні правила цитування (пряме, непряме, парафраз) і посилання (внутрішньотекстове) необхідно знати, щоб уникнути плагіату?
5. Які ризики несе використання неперевіраних джерел (блоги, ненаукові публікації) у теоретичному розділі? Як визначити наукову якість статті?

6. Які види бібліографічного опису (книги, статті, електронні ресурси) є найбільш складними для оформлення? Розберіть приклади.

7. У чому полягає відмінність між первинними (оригінальні статті) та вторинними (огляди, підручники) джерелами? Які з них пріоритетні для теоретичного розділу?

8. Як організувати процес систематизації літератури, щоб швидко знайти потрібне джерело при написанні роботи? (використання ментальних карт, бібліографічних менеджерів).

Рекомендована література:

1. Луначек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця: ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 4. Кейс-стаді: Аналіз та моделювання теоретичних концепцій.

План

1. Ключові теоретичні методи: Аналіз, синтез та порівняння: Їхнє застосування для систематизації педагогічного досвіду.

2. Абстрагування та теоретичне моделювання: Етапи побудови та застосування моделей (наприклад, моделі формування компетентності) в початковій освіті.

3. Складання бібліографічного списку та цитування: Вимоги ДСТУ (Державні стандарти України) до оформлення посилань.

Контрольні запитання і завдання:

1. У чому полягає сутність історико-логічного методу? Наведіть приклад його застосування для аналізу еволюції методик викладання в НУШ.

2. Яку роль відіграють аналіз та синтез як теоретичні методи? Чому вони завжди використовуються у нерозривній єдності?

3. Чому теоретичне моделювання є важливим етапом дослідження? Які елементи (структурні, функціональні, змістові) обов'язково має включати педагогічна модель?

4. Які принципи слід застосовувати при порівняльному аналізі двох педагогічних концепцій (наприклад, компетентнісний vs. діяльнісний підхід)?

5. Чому наукове узагальнення є складнішим, ніж просте описування? Як перейти від фактів до формулювання педагогічних закономірностей?

6. Обговоріть, як правильно використовувати метод ідеалізації (створення ідеальної моделі) у проектуванні освітнього процесу в початковій школі.

7. Поясніть, як метод абстрагування допомагає виділити сутнісні ознаки педагогічного явища, відкидаючи другорядні.

8. Яке місце займає дедукція та індукція у теоретичному обґрунтуванні розділу?

9. Створіть графічну схему (у вигляді макета) для пояснення структури однієї з ключових компетентностей молодшого школяра, демонструючи використання методу моделювання.

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця: ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 5. Тренінг: Розробка інструментарію для вивчення педагогічного досвіду.

План

1. Поняття емпіричного дослідження: Роль експерименту та емпіричних методів у перевірці гіпотези.
2. Метод педагогічного спостереження: Види (відкрите, включене), вимоги до об'єктивності та методика фіксації результатів (протоколи).

Контрольні запитання і завдання:

1. Які переваги та недоліки має включене спостереження у порівнянні з невключеним при роботі в класі? Які етичні вимоги це накладає?
2. Як можна підвищити об'єктивність результатів, отриманих методом спостереження (наприклад, уникнути "ефекту Гало" чи суб'єктивізму дослідника)?
3. Розробіть систему категорій для протоколу спостереження, спрямованого на вивчення рівня співпраці учнів у групі.
4. Які особливості має бесіда з молодшими школярами порівняно з бесідою зі старшокласниками? Як уникнути навідних запитань?
5. Сформулюйте 3-4 складних (провокаційних) питання для бесіди з вчителем щодо причин низької мотивації учнів до читання.
6. Що таке триангуляція даних і як вона допомагає забезпечити достовірність, поєднуючи спостереження, бесіду та аналіз документів?
7. Які продукти діяльності учнів 1-4 класів можуть бути джерелом інформації для дослідження Вашої теми (наприклад, малюнки, зошити, проекти)?
8. Як правильно організувати фіксацію даних, отриманих методом бесіди, щоб не спотворити оригінальні відповіді респондентів?

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.

2. Мокін Б. І. *Методологія та організація наукових досліджень: підручник*. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. *Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник*. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. *Організація та методика науково-дослідницької діяльності*. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 6. Практикум: Розробка та валідизація діагностичних методик.

План

1. Метод бесіди та інтерв'ю: Правила підготовки, проведення та аналізу даних. Використання при діагностиці вихованості та рівня знань.
2. Вивчення документації та продуктів діяльності: Аналіз шкільних журналів, зошитів, творчих робіт як джерел емпіричних даних.

Контрольні запитання і завдання:

1. У чому принципова відмінність між надійністю та валідністю діагностичної методики? Наведіть приклад, коли методика є надійною, але не валідною.
2. Які існують види валідності (критеріальна, конструктна, змістова) і який вид є найважливішим для тестування в початковій школі?
3. Яку роль відіграє шкала Лайкерта (5-бальна, 7-бальна) в педагогічних дослідженнях? Які її переваги та недоліки?
4. Як уникнути соціально бажаних відповідей при складанні анкети для вчителів або батьків? Які прийоми "маскування" цілей існують?
5. Які вимоги висуваються до інструкції до тесту/анкети? Чому чітка інструкція підвищує надійність методики?
6. Поясніть сутність методу експертних оцінок при валідизації авторських методик. Які вимоги до експертів?
7. Чому варто уникати закритих запитань у анкеті, якщо ми прагнемо отримати глибинну інформацію про погляди респондентів?
8. Наведіть приклад одного проєктивного тесту і поясніть, чому його інтерпретація є складною та суб'єктивною.

Рекомендована література:

1. Луначек В. Е., Ткачова Н. О. *Основи наукових досліджень: навчальний посібник*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. *Методологія та організація наукових досліджень: підручник*. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. *Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник*. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. *Організація та методика науково-дослідницької діяльності*. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 7. Практикум: Проєктування педагогічного експерименту.

План

1. Анкетування: Правила складання анкети (види питань, шкали Лайкерта), вибір та обґрунтування репрезентативної вибірки.
2. Педагогічне тестування: Види тестів, вимоги до їхньої валідності (відповідність меті) та надійності (точність).
3. Педагогічний експеримент як основний метод.

Контрольні запитання і завдання:

1. Чому формуючий експеримент вважається основним методом педагогічного дослідження? Яке його головне завдання?
2. Які критерії використовуються для добору учнів у контрольну та експериментальну групи? Як забезпечити їхню рівнозначність на початку експерименту?
3. У чому полягає сутність "чистоти експерименту"? Які фактори можуть стати сторонніми змінними і вплинути на результати (наприклад, ефект Хоторна)?
4. Яка роль пілотажного дослідження (пробного зрізу) у забезпеченні внутрішньої валідності експерименту?
5. Чому необхідно тричі проводити діагностичний зріз (констатуючий, контрольний, фінальний)? Яка інформація вимірюється на кожному етапі?
6. Як правильно описати зміст формуючого впливу (інноваційної методики, програми) у дослідженні, щоб його можна було відтворити?
7. Які етичні обмеження накладаються на дослідника при проведенні експерименту в початковій школі? (Наприклад, чи можна відмовити КГ у доступі до інноваційної методики?)
8. Розробіть календарний план-схему формуючого експерименту, вказавши терміни та методи діагностики на кожному етапі.

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рапкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 8. Кейс-стаді: Організація та проведення констатуючого зрізу.

План

1. Види експериментів: констатувальний, формувальний (перетворюючий), контрольний.
2. Методика проведення формувального експерименту: Виділення експериментальної та контрольної груп, забезпечення чистоти експерименту.
3. Організація пілотного дослідження (пробного зрізу).

Контрольні запитання і завдання:

1. Як уникнути "ефекту першого зрізу" (коли учні змінюють свою поведінку, знаючи, що їх тестують) під час констатуючого етапу?
2. Які елементи є обов'язковими для фіксації в протоколі констатуючого зрізу, окрім відповідей респондентів? (Дата, час, умови, особливості поведінки).
3. Назвіть переваги та недоліки використання готових (стандартизованих) методик порівняно з авторськими (розробленими дослідником) на етапі констатації.
4. Обґрунтуйте вибір комплексу діагностичних методик (не менше 3-х) для вивчення Вашої теми. Чому один метод не є достатнім?
5. Як правильно розробити шкалу оцінювання (наприклад, поділ на 3 або 4 рівні) та сформулювати критерії для віднесення респондентів до кожного рівня?
6. Чому інтерпретація результатів констатуючого зрізу є основою для подальшої розробки формуючого впливу?
7. Які методи вибірки (наприклад, рандомізована, цільова, зручна) є найбільш прийнятними для педагогічного експерименту в умовах школи?
8. Як забезпечити конфіденційність даних при їх первинному зборі та фіксації (використання кодів замість прізвищ)?

Рекомендована література:

1. Луначек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 9. Практикум: Кількісний та якісний аналіз результатів дослідження.

План

1. Кількісний та якісний аналіз даних.
2. Математична статистика в педагогіці: Розрахунок середніх значень, стандартного відхилення, основи порівняння результатів.
3. Графічне представлення результатів. Використання діаграм, графіків, гістограм для наочної демонстрації.

Контрольні запитання і завдання:

1. Яка практична різниця між середнім арифметичним, медіаною та модою при аналізі педагогічних даних? У яких випадках краще використовувати медіану?
2. Як візуалізація (діаграми, графіки) допомагає інтерпретувати результати? Який тип діаграми найбільш доцільний для порівняння результатів КГ та ЕГ?
3. Поясніть, у чому полягає зміст якісного аналізу? Як результати бесід та спостережень допомагають пояснити виявлені кількісні тенденції?

4. Як правильно розрахувати динаміку показників (зростання/зниження) між констатуючим та контрольним зрізами? Які висновки можна зробити з відсутності динаміки?
5. Чому аналіз помилок (неправильних відповідей) часто є інформативнішим, ніж просто аналіз правильних?
6. Які засоби (наприклад, Excel, спеціалізовані програми) є найбільш ефективними для математичної обробки даних у студентському дослідженні?
7. Що таке нульова гіпотеза і як результати аналізу дозволяють її спростувати чи підтвердити?
8. Наведіть приклад помилкової інтерпретації даних, коли між явищами є кореляція, але немає причинно-наслідкового зв'язку.

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця: ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2023. 186 с.

Тема 10. Тренінг: Оформлення висновків, апробація та захист роботи.

План

1. Структура та оформлення кваліфікаційної роботи.
2. Вимоги до Вступу, Теоретичного розділу, Емпіричного розділу, Висновків, Додатків.
3. Апробація та впровадження результатів дослідження.
4. Підготовка методичних рекомендацій, публікацій, доповідей.
5. Педагогічний проєкт як практична форма дослідження: відмінності від наукової роботи та його роль у професійній діяльності вчителя НУШ.

Контрольні запитання і завдання:

1. Яке правило кореляції (відповідності) має бути дотримане при написанні Висновків до роботи? (Висновок = Відповідь на Завдання).
2. Як побудувати текст доповіді для захисту, щоб за 5-7 хвилин представити найбільш значущі результати (Вступ, Методика, Висновки)?
3. У чому полягає апробація результатів дослідження (доповіді на конференціях, публікації)? Які вимоги до публікацій для бакалаврської роботи?
4. Яка основна функція практичних рекомендацій? Як забезпечити їхню конкретність та реалістичність для вчителя початкової школи?
5. Які критичні запитання можуть бути поставлені студенту під час захисту щодо гіпотези та практичної цінності його результатів?
6. Як правильно оформити Додатки до роботи? Який матеріал є обов'язковим для розміщення в додатках?

7. Чому висновки повинні бути вичерпними (охоплювати всі завдання), але при цьому лаконічними (без цитат і повторення теоретичного матеріалу)?

8. Поясніть, що таке рефлексія дослідника і чому вона важлива для завершального етапу роботи.

Рекомендована література:

1. Лунячек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
2. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
3. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
4. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
1	<p>1. Теоретичний аналіз та глосарій: Опрацювати 2-3 джерела щодо методології. Скласти глосарій з 10-15 ключових термінів (проблема, тема, об'єкт, предмет, гіпотеза, актуальність, новизна) з посиланням на автора чи джерело.</p> <p>2. Обґрунтування проблеми: Вибрати 3 актуальні проблеми початкової освіти (наприклад, розвиток емоційного інтелекту, формування медіаграмотності) та обґрунтувати їхню актуальність (не більше 5 речень на кожен).</p> <p>3. Формулювання гіпотези: На основі однієї з обраних проблем сформулювати основну та робочу гіпотезу дослідження. Пояснити різницю між ними.</p>	5	7	<i>Індивідуальне опитування, групова співбесіда, перевірка практичних завдань, тестування</i>
2	<p>1. Критичний аналіз Вступу: Знайти Вступ до 2-х кваліфікаційних робіт (бакалаврських або магістерських) з початкової освіти. Визначити, чи коректно сформульовані наукова новизна та практичне значення роботи.</p> <p>2. Проектування Вступу: Скласти чорновий варіант Вступу (розділи: актуальність, об'єкт, предмет, мета) для міні-дослідження на обрану тему.</p> <p>3. Визначення функцій: Опрацювати матеріал про функціональність наукового дослідження. Визначити та обґрунтувати 3 основні функції, які виконуватиме Ваше міні-дослідження (наприклад, діагностична, прогностична, корекційна)..</p>	5	7	
3	<p>1. Пошук та класифікація джерел: Здійснити пошук 10-15 наукових джерел за обраною темою. Класифікувати їх за видами (монографія, стаття у фаховому журналі, теза конференції, підручник).</p>	5	7	

	<p>2. Оформлення бібліографії: Оформити список знайдених джерел відповідно до вимог ДСТУ (Державний стандарт України) до бібліографічного опису, звертаючи увагу на особливості опису електронних ресурсів.</p> <p>3. Тренінг цитування: Вибрати 3 джерела зі списку. Зробити з кожного джерела по одному прикладу прямого цитування та по одному прикладу парафразу (непрямого цитування), оформивши внутрішньотекстові посилання.</p>			
4	<p>1. Конспектування теоретичних методів: Скласти детальний конспект лекції та рекомендованих джерел щодо теоретичних методів (аналіз, синтез, порівняння, моделювання) та їхньої ролі у дослідженні.</p> <p>2. Порівняльний аналіз концепцій: Вибрати 2 різних наукові підходи до трактування одного й того самого явища (наприклад, "компетентнісний підхід" та "діяльнісний підхід"). Скласти порівняльну таблицю за 3-4 критеріями.</p> <p>3. Розробка структурної схеми: Створити графічну структурно-логічну схему або модель одного з ключових понять Вашої теми (наприклад, "модель формування навичок комунікації у молодших школярів").</p>	5	7	
5	<p>1. Розробка плану спостереження: Скласти протокол/карту спостереження за учнем 2-го класу під час групової роботи. Визначити категорії спостереження (наприклад, активність, взаємодія, дотримання правил).</p> <p>2. Проектування бесіди: Розробити план-сценарій напівстандартизованої бесіди з класним керівником 4-го класу щодо методики формування самостійності учнів. Включити 10-12 питань, згрупованих за логічними блоками.</p>	5	7	

	<p>3. Аналіз продуктів діяльності: Опрацювати матеріал про метод вивчення продуктів діяльності. Визначити, які продукти діяльності (зошити, малюнки, щоденники) учнів 1-4 класів можуть бути джерелом інформації для Вашої теми та що саме вони можуть показати.</p>			
6	<p>1. Розробка шкальної анкети: Скласти анкету для учнів 4-го класу (6-8 питань) для вивчення рівня задоволеності шкільним життям, використовуючи шкалу Лайкерта (5-бальну шкалу).</p> <p>2. Аналіз надійності та валідності: Опрацювати матеріал щодо критеріїв якості методик (валідності, надійності). Навести 2 приклади з педагогічної практики, коли тест може бути надійним, але не валідним.</p> <p>3. Вивчення стандартизованих тестів: Знайти та законспектувати структуру та призначення одного відомого стандартизованого тесту (наприклад, тест шкільної тривожності або шкільної мотивації) та визначити його придатність для Вашої теми.</p>	5	7	
7	<p>1. Обґрунтування експериментальних груп: Обґрунтувати необхідність проведення формуючого експерименту для перевірки Вашої гіпотези. Визначити, за яким принципом Ви будете формувати контрольну (КГ) та експериментальну (ЕГ) групи.</p> <p>2. Розробка формуючого впливу: Детально описати зміст формуючого впливу (інноваційну методику, програму, технологію), яку Ви будете впроваджувати в ЕГ. Визначити його тривалість (наприклад, 4 тижні).</p> <p>3. Проектування етапів експерименту: Скласти календарний план експерименту з зазначенням його етапів (констатуючий, формуючий, контрольний), термінів та методів діагностики на кожному етапі.</p>	5	7	

8	<p>1. Підготовка до зрізу: Фіналізувати комплекс діагностичних методик (не менше 3-х) для констатуючого зрізу (за Вашою темою). Обґрунтувати вибір саме цих методик.</p> <p>2. Розробка шкали оцінювання: Для кожної методики розробити шкалу оцінювання результатів (наприклад, поділ на 3 рівні: високий, середній, низький) та сформулювати критерії для віднесення респондентів до кожного рівня.</p> <p>3. Збір умовних даних: Зібрати умовні (гіпотетичні) дані для 20 учнів (або 20 вчителів, якщо Ваша вибірка — вчителі) за однією з методик. Дані представити у вигляді таблиці.</p>	5	7	
9	<p>1. Математична обробка: На основі умовних даних, зібраних у ПЗ 8, розрахувати середній показник за методикою. Визначити моду та медіану (якщо дані дозволяють).</p> <p>2. Візуалізація даних: Побудувати графік (або гістограму), що візуалізує розподіл учнів за рівнями вихованості/сформованості компетентності (високий, середній, низький) у КГ та ЕГ на етапі констатації.</p> <p>3. Якісний аналіз: Написати аналітичну довідку (1 сторінка), що інтерпретує отримані кількісні дані. Пояснити, які тенденції виявлено та які причини їх зумовили (якісний аналіз).</p>	5	7	
10	<p>1. Формулювання висновків: Написати Висновок до 3-го розділу (Емпіричного) та Загальні висновки до всієї роботи (не більше 5 пунктів), де кожен пункт висновку має відповідати одному із завдань дослідження.</p> <p>2. Розробка пропозицій: Скласти 3-5 практичних рекомендацій для вчителів початкової школи або батьків на основі гіпотетичних результатів Вашого дослідження.</p>	5	7	

	3. Підготовка доповіді та презентації: Скласти текст доповіді для захисту (на 5-7 хвилин), що включає ключові положення Вступу, Методики та Висновків. Розробити структуру презентації (8-10 слайдів).			
Усього:		50	70	

7. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА (ІНДЗ)

№ з/п	Завдання	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	<p style="text-align: center;">Тематика (за вибором):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема формулювання наукової новизни: аналіз та приклади визначення новизни у кваліфікаційних роботах. 2. Актуальність та її обґрунтування: порівняльний аналіз обґрунтування актуальності в умовах воєнного часу та мирного часу (з фокусом на стресостійкість, ментальне здоров'я). 3. Етика наукового дослідження в роботі з дітьми: забезпечення конфіденційності та отримання інформованої згоди. 4. Методологічна культура вчителя НУШ: роль дослідницьких навичок у щоденній педагогічній практиці. 5. Теоретичне моделювання в педагогіці: етапи розробки структурно-функціональної моделі формування компетентностей. 6. Порівняльний аналіз українських та міжнародних вимог до оформлення кваліфікаційних робіт. 7. Історико-логічний метод: вивчення генезису однієї з педагогічних технологій (наприклад, розвиток ігрової педагогіки). 8. Роль та специфіка термінологічного апарату у педагогічному дослідженні. 9. Метод ідеалізації та абстрагування: його значення у формулюванні педагогічних закономірностей. 10. Критерії вибору теми та її відповідність спеціальності 013 Початкова освіта. 11. Валідність та надійність діагностичних методик: методи їхньої перевірки у початковій школі. 12. Проективні методики у дослідженні молодших школярів: принципи застосування та інтерпретації (наприклад, тест "Неіснуюча тварина"). 13. Методика складання та валідизації анкет та опитувальників для батьків молодших школярів. 14. Особливості включеного спостереження в умовах класно-урочної системи. 15. Кейс-стаді (Case study) як метод дослідження педагогічної ситуації в НУШ. 	10	10

	<p>16. Методика проведення констатуючого експерименту: вимоги до вибірки та обґрунтування діагностичного інструментарію.</p> <p>17. Роль пілотажного дослідження (пробного зрізу) у забезпеченні чистоти експерименту.</p> <p>18. Вивчення продуктів діяльності учнів як джерело інформації про їхній розвиток (аналіз зошитів, проєктів, малюнків).</p> <p>19. Метод інтерв'ю як інструмент якісного дослідження в початковій школі: правила етичного спілкування.</p> <p>20. Критерії оцінювання та рівнева шкала: методика переведення кількісних даних у якісні (високий, середній, низький рівні).</p> <p>21. Основи математичної статистики для педагога-дослідника: практичне використання середнього, моди та медіани.</p> <p>22. Використання графіків та діаграм для візуалізації результатів дослідження (доцільність застосування різних типів).</p> <p>23. Методика якісного аналізу даних: інтерпретація результатів спостережень та бесід.</p> <p>24. Педагогічний проєкт як практична форма дослідження: етапи розробки та критерії оцінки ефективності.</p> <p>25. Вимоги до оформлення посилань та бібліографії згідно з ДСТУ (найпоширеніші помилки студентів).</p> <p>26. Написання висновків та їхня відповідність меті й завданням дослідження.</p> <p>27. Підготовка до публічного захисту: створення презентації та навички академічного спілкування.</p> <p>28. Апробація та впровадження результатів дослідження у практику початкової школи (форми, методичні рекомендації).</p> <p>29. Критичне мислення в процесі аналізу наукових джерел: виявлення необ'єктивності та хибних висновків.</p> <p>30. Дослідження власної педагогічної практики (action research): методика самоаналізу та рефлексії вчителя.</p>		
Усього		10	10

8. КРИТЕРІЙ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

У процесі викладання дисципліни «Основи педагогічних досліджень» застосовуються поточний контроль та підсумковий контроль.

Форми поточного і підсумкового контролю

Поточний контроль (<i>практичні заняття, самостійна робота, контрольні модульні роботи, ІНДЗ тощо</i>)		ІНДЗ	Разом	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
Теми	Бали					
Тема 1	0–7	0–70	0-10	0-80	0–20	0–100
Тема 2	0–7					
Тема 3	0–7					
Тема 4	0–7					
Тема 5	0–7					
Тема 6	0–7					
Тема 7	0–7					
Тема 8	0–7					
Тема 9	0–7					
Тема 10	0–7					

Для оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів під час проведення практичних занять з дисципліни «Основи педагогічних досліджень» застосовується поточний контроль.

Практичне заняття включає проведення контролю знань, умінь та навичок, постановку загальної проблеми (завдання) викладачем та її обговорення за участю здобувачів, розв'язання контрольних питань і завдань, їх перевірку та оцінювання. На кожному практичному занятті викладач оцінює підготовлені здобувачами завдання, виступи, активність у дискусії, уміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
	1 бал	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

	2 бали	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
	3 бали	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
	4 бали	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
	5 балів	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Завдання для самостійної роботи	0 балів	завдання не виконано
	1 бал	Завдання виконане формально без власних роздумів. Завдання виконано частково, містить суттєві помилки методичного та розрахункового характеру.
	2 бали	Завдання виконано повністю і вчасно, без зауважень. Здобувач володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; користується необхідними навчально-методичними

		матеріалами.
Оцінювання доповіді з використанням ШІ		
Прозорість використання ШІ	0	Вказано факт використання, описано, як саме
Критичне осмислення	0-1	Продемонстровано аналіз і редагування згенерованого тексту
Зміст і структура	0-1	Відповідає вимогам, логічна, фахова. (Додатково див. критерії оцінювання доповіді)
Самостійність і оригінальність	0-3	Є власні думки, творчий підхід. (Додатково див. критерії оцінювання доповіді)
Оформлення і мова	0-1	Дотримано академічних стандартів. (Додатково див. критерії оцінювання доповіді)
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (без використання ШІ)	0 балів	завдання не виконано
	1-3 бали	Доповідь має компелятивний характер; висловлювання не відповідає вимогам. Відсутня презентація.
	4-7 бали	Доповідь підготовлено формально, без власних роздумів і наведення практичних прикладів. Не достовірна інформація у доповіді (відсутня наявність посилань на джерела первинної інформації). Робота є змістовною з послідовністю викладу матеріалу, допущені незначні логічні помилки. Недоліки спостерігаються під час аргументації основних положень, встановленні причинно-наслідкових зв'язків. Здобувач освіти переважно дотримується лексичних, граматичних, стилістичних норм усного мовлення, проте припускається помилок різного характеру. Здобувач відчуває себе скуто, невпевнено і напружено, відсутній контакт з аудиторією. Мультимедійна презентація значною мірою не відповідає вимогам: відсутнє логічне завершення презентації у вигляді висновків, список використаних джерел. Слайди з текстовою інформацією виглядають у вигляді реферату (іноді ілюстровані), переписаною з підручників, посібників, інтернету. Наявні стилістичні та граматичні помилки.
	8-10 балів	Доповідь підготовлено з творчим підходом, проілюстровано (наявна презентація), продемонстровано власні роздуми, висновки, зміст відповідає заявленій темі. Здобувач вищої освіти, глибоко й обґрунтовано розглядає предмет дослідження, посилається на джерела

	<p>первинної інформації. Адекватно обґрунтовує наведені дані й факти доповіді, які характеризуються цілісністю та композиційною грамотністю. Здобувачем використано достатній обсяг високоякісних інформаційних джерел, демонструє уміння логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту дослідження; володіє технікою і культурою мовлення, демонструє слухачам процес зародження і розвитку думки, використовує цитування, вдало імпровізує. Доповідь здобувача викликала велике зацікавлення й жваве обговорення у студентському середовищі, наявні позитивні коментарі. Презентація виконана з дотриманням усіх вимог (структура, принципи науковості, послідовності у відборі текстового матеріалу; гармонійний дизайн; дотримано правил використання шрифтів, кольорового поєднання, стильової єдності оформлення); ілюстрації відповідають змісту презентації; дотримано норм літературної мови. Презентація в повній мірі ілюструє й унаочнює доповідь.</p>
--	---

Оцінки, одержані студентом за практичні заняття, ураховуються при визначенні семестрової підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання за всіма видами контролю:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Робоча програма навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень»;
- Силабус
- Опорний конспект лекцій;
- Лекції-презентації;
- Питання для самоконтролю;
- Завдання для самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи.

10. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

5. Луначек В. Е., Ткачова Н. О. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с.
6. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2023. 230 с.
7. Рашкевич Н.В., Отрош Ю.А. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Харків, 2022. 291 с.
8. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ : Знання-Прес, 2023. 186 с.
9. Cohen Louis; Manion Lawrence; Morrison Keith. *Research Methods in Education* (9th Edition). London; New York: Routledge, 2023.

Допоміжна

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб для здобувачів вищої освіти 1 курсу магістрат. ф-ту адвокатури та антикорупц. діяльності. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с.
2. Бургін М. С. Вступ до сучасної методології науки. Київ: Знання, 2023. 113 с.
3. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках : навч. посіб. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). Харків : Право, 2023. 31 с.
5. Veronika Leonova, Bohdan Semchuk, Svitlana Havryliuk, Lesia Karnaukh, Viktoriia Balakirieva, Iryna Palshkova, Olena Bida. (2022) Professional Mobility as a Factor of Professional Success of a Modern Specialist in the Conditions of Distance Learning. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.22 No.8. P. 260-268. *Web of Science*.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>